

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaali-alan koulutusohjelma

Aili Laukkanen

ENNALTAEHKÄISEVÄÄ TUKEA PARIKKALAN PERHEKAHVILASSA

Opinnäytetyö
Tammikuu 2013



OPINNÄYTETYÖ
Tammikuu 2013
Sosiaalialan koulutusohjelma

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
p. (013) 260 600

Tekijä
Aili Laukkanen

Nimeke
ENNALTAEHKÄISEVÄÄ TUKEA PARIKKALAN PERHEKAHVILASSA

Toimeksiantaja
Parikkalan kunta sivistystoimi

Tiivistelmä
Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää äitien kokemuksia Parikkalan perhekahvilasta. Tiedonantajina on 14 äitiä, jotka käyvät säännöllisesti perhekahvilassa.

Opinnäytetyöni tutkimusote on laadullinen ja aineiston keräysmenetelmänä on käytetty avointa kyselylomaketta. Aineisto on analysoitu laadullisen tutkimuksen sisällyönanalyysillä. Luokittelun pohjana käytin tutkimuksen teoria aineistoa. Analysoinnin kautta sain tutkimustulokseksi kaksi yhdistävää luokkaa: aikuisten keskinäinen vuorovaikutus ja vertaistukea äidin arkeen.

Perhekahvilat perustuvat vanhempien keskinäiseen vertaistukeen, paikallisuuteen ja monimuotoisuuteen. Parikkalan kunnan ja paikallisten toimijoiden yhteistyönä toimiva perhekahvila on lasten ja vanhempien kohtaamispaikka. Perhekahvila tarjoaa mahdollisuuden yhdessäoloon ja vertaistukeen toisten kävijöiden kanssa. Kävijät voivat jakaa kokemuksiaan ja kuulumisiaan toisten samassa elämänvaiheessa olevien kanssa. Arjen jakaminen toisten kanssa on vertaistukea parhaimmillaan ja antaa voimia jaksamiseen. Eri asiantuntijoiden paikalla olo antaa mahdollisuuden kysyä ja tarvittaessa hakea apua ajoissa. Perhetyönohjaajan paikalla olo nähdään tärkeänä palveluna perheille.

Jatkotutkimuksena voitaisiin selvittää ohjaajien kokemuksia toimijoiden yhteistyöstä perhekahvilassa. Lisäksi olisi tarpeen selvittää perhetyöntekijöiden näkemyksiä ja kokemuksia perhekahvilan merkityksestä ennaltaehkäisevässä perhetyössä.

Kieli
suomi

Sivuja 44
Liitteet 3
Liitesivumäärä 4

Asiasanat
perhekahvila, vertaistuki, perheen arki



THESIS

January 2013

Degree Programme in Social Welfare Work

Tikkariinne 9

FIN 80200 JOENSUU

FINLAND

Tel.3358-13-260 600

Author

Aili Laukkanen

Title

PREVENTATIVE SUPPORT IN THE PARIKKALA FAMILY CAFE

Commissioned by

Municipality of Parikkala, Cultural services

Abstract

The aim of this thesis was to examine mother's experiences in the Parikkala Family cafe. Information was collected from 14 mothers, that visits regularly the Family cafe.

The study material was collected using open questionnaire and analyzed using qualitative analysis of the content. The classification of the material was based on the theoretical literature used in this study. As a main result two connective class were found: The mutual interaction and the peer support for the mother's everyday life.

Family cafe's are based on parents mutual peer support, locality and diversity. It is a meeting place for the parents and their children. Family cafe in Parikkala is organized in co-operation with municipality and local operators. Family cafe offers a possibility to associate with other parents. Visitors can share their experiences and greetings with people that share the same life situation. Sharing everyday life with others shows peer support as its best and gives strength to cope with life. Appearance of different experts offers an opportunity to ask and search help in time. Especially presence of the family work supervisor was seen as an important service to the families.

As the further studies it was recommended to examine Family cafe instructors experiences of the co-operation between different operators. In addition family work supervisors view and experiences of the Family cafes significance in preventative family work should be studied.

Language
Finnish

Pages 44
Appendices 3
Pages of Appendices 4

Keywords

Family cafe, peer support, family daily life

Sisältö

Tiivistelmä

Abstract

1 Johdanto.....	5
2 Ennaltaehkäisevä perhetyö.....	6
2.1 Perhetyö.....	6
2.2 Perhekeskus.....	8
2.3 Perhekahvila	9
2.4 Kunnan ja järjestöjen yhteistyö.....	10
3 Perheen tukiverkosto.....	12
3.1 Perheen arki	12
3.2 Aikuisten keskinäinen vertaistuki.....	14
3.3 Vanhemmuuden tukeminen perhekahvilassa.....	16
3.4 Verkostojen tuki perhekahvilassa.....	17
4 Parikkalan perhekahvila.....	20
5 Aiemmat tutkimukset ja opinnäytetyöt.....	22
6 Tutkimuksen kuvaus.....	24
6.1 Opinnäytetyön tarkoitus.....	24
6.2 Tutkimusote.....	24
6.3 Aineiston hankinta	25
6.4 Opinnäytetyön toteutus.....	26
6.5 Analyysi.....	27
7 Tulokset.....	29
7.1 Äitien ja ohjaajien vuorovaikutus.....	29
7.2 Vertaistukea äidin arkeen.....	31
8 Pohdinta.....	33
8.1 Johtopäätökset.....	33
8.2 Opinnäytetyöprosessin luotettavuus ja eettisyys.....	34
8.3 Oppimisprosessi.....	35
8.4 Jatkotutkimus ja kehittämisideat.....	36
Lähteet.....	37

LIITTEET

Liite 1 Toimeksiantosopimus

Liite 2 Kysymyslomake

Liite 3 Analyysi

1 Johdanto

Opinnäytetyöni aiheena on perhekahvilan toiminta äitien kokemana. Perhekahvila toiminta on uutta Parikkalassa. Toiminta on järjestetty yhteistyössä useiden toimijoiden kanssa. Opinnäytetyöni toimeksiantajana on Parikkalan kunnan sivistystoimi.

Perhekahvilat perustuvat vanhempien keskinäiseen vertaistukeen, paikallisuuteen ja monimuotoisuuteen. Kunnan ja paikallisten toimijoiden yhteistyöhön perustuva perhekahvila on lasten ja vanhempien kohtaamispaikka. Perhekahvila tarjoaa mahdollisuuden yhdessäoloon ja vertaistukeen toisten kävijöiden kanssa. Kävijät voivat jakaa kokemuksiaan ja kuulumisiaan toisten samassa elämänvaiheessa olevien kanssa. Toiminnan suunnittelussa lapset otetaan huomioon. Heille annetaan tilaa ja mahdollisuus leikkiin ja ohjattuihin tuokioihin. Vanhempien keskinäinen vertaisuus vahvistaa vanhemmuutta ja samalla saadaan pohjaa lapsuuden arvostamiseen. Perhekahvila on myös yksi ennaltaehkäisevän perhetyön muoto. Perhetyö on tällöin epävirallista tukea ilman asiakkuutta lastensuojelun kanssa. Matalan kynnyksen paikkana perhekahvilat ovat tärkeä palvelumuoto äideille ja perheille.

Opinnäytetyöni koostuu teoriaosuudesta, jossa käsittelen ennaltaehkäisevää perhetyötä, vanhemmuuden tukea, vertaistukea, perheen arkea, sosiaalista verkostoa sekä toimijoiden yhteistyötä Parikkalan perhekahvilassa. Opinnäytetyöni tutkimusote on laadullinen ja aineiston keräysmenetelmänä on kyselylomake. Tämän jälkeen esittelen tutkimuksen tarkoitusta, toteutusta sekä tutkimukseni tuloksia. Pohdinnassa ja johtopäätöksissä yhdistän saamani tutkimustulokset teorian tietoon. Pohdin tutkimuksen kulkua ja tuloksia omasta näkökulmasta. Lopussa pohdin tutkimuksen eettisyyttä ja luotettavuutta sekä esitän jatkotutkimus ajatukseni perhekahvilatoiminnasta.

2 Ennaltaehkäisevä perhetyö

2.1 Perhetyö

Perhetyö on asiakasperheiden epävirallista tukea, tai perheiden laajempaa tukea ja puuttumista perheiden elämään erilaisten virallisten väliintulojen avulla. Työtä tehdään perheiden kanssa heidän kotonaan tai jossain muussa yhteydessä. Perhetyö voi olla lastensuojelullista, perheterapeuttista tai ennaltaehkäisevää palvelua perheille. Työ on ammatillista, tavoitteellista työskentelyä perheen tukemiseksi erilaisissa elämäntilanteissa. Tilanteet ja tarpeet vaihtelevat kunkin perheen omista lähtökohdista johtuen. Työ vaatii ammatillista sitoutumista myös vapaaehtoisilta toimijoilta. Perhetyö muotoutuu perheiden elämäntilanteen mukaan, tavoitteet ja keinot määritellään perheen lähtökohdat huomioiden. Perhetyö on aina perheen tukemista muutoksessa. Perheen tarpeet huomioidaan ja toimitaan joustavasti niiden mukaisesti. Perhetyö on määritelty uudessa lastensuojelulaissa yhdeksi avohuollon tukitoimeksi. Perhetyötä ei vielä määritellä itsenäiseksi sosiaalipalveluksi. (Järvinen, Lankinen, Taajamo, Veistilä, Virolainen, 2012, 12–17.)

Perhetyölle ei ole olemassa yhtä tarkkaa määritelmää tai vakiintunutta työmuotoa. Perhetyössä työskentelee monia tahoja, monenlaisissa työtehtävissä ja erilaisin tavoittein. Perhetyö on yhteiskunnallista ja sosiaalista työtä, jossa tavoitteena on perhekohtaisesti ratkaista ihmisten arkielämässä esille tulleita haastavia elämäntilanteita ja ongelmia. Perhetyön tavoitteet ovat jokaisen perheen kohdalla omanlaisia. (Järvinen ym. 2012, 15.)

Lasten oikeudet ovat korostuneet 2000-luvulla. Perhelähtöisen näkökulman rinnalle nousee lapsen oikeuksien näkökulma perhetyössä. Kun varhainen puuttuminen tuodaan käytännön tasolle eikä vain puheisiin, niin lapsen etu huomioidaan. Matala puuttumisen kynnys auttaa lasta ja perhettä ajoissa. Perheen kanssa tehtävä ennaltaehkäisevä työ on tärkeää kaikkien kannalta. (Ellonen, 2010, 81.)

Ehkäisevää perhetyötä tarvitaan, kun lapsi tai perhe ei ole vielä lastensuojelun asiakkaana, sillä tuetaan vanhemmuutta sekä edistetään lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia. Ennalta ehkäisevä varhainen puuttuminen on työskentelyä jo ennen odotettavissa olevia ongelmia, joskin se voi ehkäistä myös olemassa olevien ongelmien pahenemista. Tämä kaikki edellyttää yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Kaikki, jotka työskentelevät lasten ja perheiden kanssa, ovat vastuussa perheiden hyvinvoinnista, sekä tuen tarpeiden mahdollisimman varhaisesta tunnistamisesta. Varhainen tuki varmistaa, että perhe saa tukea oikea-aikaisesti, myös osana peruspalveluita. (Järvinen, ym. 2012, 73.)

Lapset ovat riippuvaisia aikuisten suojelusta ja huolenpidosta. Aikuisten tehtävänä on varmistaa lapsen osallisuuden, kuuntelemisen ja hänen näkemystensä huomiointi lapsen elämää koskevissa asioissa. Kun lasten yhteiskunnallinen osallisuus toteutuu ja lisääntyy, voivat he kokea olevansa tärkeitä kansalaisia, joilla on myös oikeuksia velvollisuuksien rinnalla. Lapsia tulee kohdella toimijoina, joita kuunnellaan päätöksenteossa. Ensisijainen ja tärkein kasvuympäristö ja yhteisö lapselle ovat hänen perheensä: vanhemmat/huoltajat ja sisarukset sekä muut sukulaiset ja läheiset. Tästä syystä ehkäisevää työtä tehdään lapsen ja hänen perheensä kanssa. (Etelä-Suomen perhestrategia 2010.)

Kuntien peruspalveluiden tulee olla varhaisen tuen antajia. Niiden tulee tukea lasta ja perhettä ennen lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun asiakkuutta. Äitiys- ja lastenneuvolat sekä muu terveydenhuolto edistävät lasten ja perheiden hyvinvointia. Erityisen tuen muotona voi lisäksi toimia neuvolan perhetyö, jolloin työ on ennalta ehkäisevää, maksutonta keskusteluapua. (Järvinen, ym. 2012, 62.)

Moniammatillinen yhteistyö vaatii avoimuutta ja luottamusta. Kun vanhemmilta on kysytty lupa yhteistyöhön muiden tahojen kanssa, voidaan avoimimmin nostaa esille huoli lapsesta. Lähi- ihmisillä on asiantuntijuus ja arjen tieto lapsesta, heidän tukensa on ensisijaista. Yhteistyössä moniammatilliset työtavat edistävät työn sujuvuutta. Yhteinen näkemys työstä ja työn tavoitteista on kaikkien etu. (Ellonen 2010, 209, 239, 243.)

Ehkäisevällä työllä kunnan ja muiden tahojen järjestämissä palveluissa pyritään varmistamaan, että kaikki lapsen hyvän elämän edellytykset toteutuvat. Kun yhdistetään toimijoiden voimavarat ja yhteinen tavoite perheen parhaaksi, niin ei tuhlaata voimavaroja päällekkäisiin toimintoihin. (Korhonen, Sukula 2004, 110.)

2.2 Perhekeskus

Perhekeskus on perheiden ja ammattilaisten yhteistä toimintaa. Perhekeskuksen tarkoituksena on edistää perheiden hyvinvointia ja terveyttä, sekä ennalta ehkäistä ja puuttua varhain lasten ja nuorten kasvuympäristöjen ongelmiin. Perhekeskukset kokoavat yhteen lasten, nuorten ja perheiden palvelut ja toimijat. Kunnallisten palvelujen lisäksi perhekeskuksen toimijaverkostoon voivat kuulua seurakunnat, järjestöt, perheet itse, vapaaehtoiset sekä yksityinen sektori. Perhekeskus rakentuu peruspalvelujen ja toimijoiden verkostoksi. Perhekeskus koordinoi alueen, kunnan tai seutukunnan lapsiperhepalvelujen ja muiden toimijoiden yhteistyötä. Monitoiminnaisessa verkostossa eri tahot yhdistävät osaamista ja asiantuntijuutta. Yhteistyö pohjautuu sopimuspohjaiseen kumppanuuteen. Tavoitteena on edistää toimijoiden kumppanuutta ja perheiden välistä vertaistoimintaa. (Järvinen ym. 2012, 92.)

Perhekeskustoiminta on tarkoitettu kaikille lapsiperheille. Perheille perhekeskus voi olla uudistunutta palvelukäytäntöä esimerkiksi perhevalmennuksen tai kohtaamispaikan muodossa. Perhekeskuksen tavoitteena on vahvistaa lasten ja vanhempien osallisuutta, vertaissuhteita ja keskinäistä vuorovaikutusta. Perhekeskus on paikka, jossa äidit, isät, lapset ja lapsen läheiset voivat tavata toisiaan. Perheet voivat kokoontua vapaamuotoisesti ja omaehtoisesti tai vanhemmat voivat osallistua ohjaajien vetämiin avoimiin vertaisryhmiin. Suomessa perhekeskustoimintaa on kehitetty erityisesti pikkulapsiperheille. Moniammatillisessa perhetyössä tavoitteena on tukea riittävän hyvän vanhemmuuden ja kiintymyssuhteen syntymistä lapsen ja vanhemman välille. Perhekeskuksessa lapsille voidaan tarjota avointa varhaiskasvatustoimintaa. Perhekeskuksen tavoitteet

na on auttaa samassa elämänvaiheessa eläviä pikkulapsiperheitä solmimaan sosiaalisia verkostoja ja toimimaan toisilleen vertaistukena. Työn tavoitteena on vahvistaa vanhempien kykyä ja taitoja toimia lastensa kanssa. Lapsi- ja perhelähtöisiä hyviä käytäntöjä ovat mm. perhevalmennusmalli, kotikäyntityö, perhettyö, vanhempien vertaisryhmät ja perhekahvilatoiminta. (Järvinen ym. 2012, 92; THL 2012.)

2.3 Perhekahvila

Perhekahvila on kaikille avoin matalankynnyksen paikka toimia yhdessä muiden lapsiperheiden ja omien lasten kanssa. Perhekahvilaan ovat kaikki lapsiperheet tervetulleita. Perhekahvilat syntyvät yleensä vanhempien omasta aloitteesta ja toimivat suurimmaksi osaksi vapaaehtoisvoimin. Vanhemmat tarvitsevat paikkaa, jossa olisi helppo tutustua uusiin, samanlaisessa elämäntilanteessa oleviin ihmisiin. Kävijöitä yhdistää vanhemmuus ja lasten ikä. Perhekahvilat tarjoavat vanhemmille tukea, tietoa ja toimintamahdollisuuksia. Paikalla on toisinaan asiantuntija-alustajia tai vierailijoita, ja keskustelujen aiheet suunnitellaan perhekahvilan kävijöiden tarpeiden ja toiveiden mukaan. (MLL 2012.)

Perhekahvilassa toimijoiden tärkein tehtävä on tukea vastuullista vanhemmuutta ja olla vanhempien tukena tarvittaessa. Tavoitteena on edistää arjen sujumista ja elämänhallintaa. Yhdessä voidaan etsiä kokemuksia jotka antavat uskoa, toivoa ja voimaa sekä kannattelevat elämässä. (Helminen 2006, 11.) Tämä varhainen tukeminen tarjoaa mahdollisuuden lähestyä perhettä kunnioittavasti, avoimesti ja leimaamatta. Asioita voidaan käsitellä yhdessä lapsen ja perheen kanssa niin, että he tuntevat olevansa arvostettuja. (Taskinen 2007, 16.)

Perhekahvilassa on tärkeää yhteistyö ja vapaaehtoisuus. Tavoitteena on edistää lasten kasvua ja kehitystä tasapainoisiksi ihmisiksi. Lapsiperheiden hyvinvointiin panostetaan tarjoamalla vertaistukea ja luomalla osallistumismahdollisuuksia elämän eri tilanteissa. Jokaisella lapsella on oikeus elämään, suojeluun, kehittymiseen ja osallistumiseen. Taustalla on YK:n lapsen oikeuksien so-

pimus. Useat vapaaehtoiset järjestöt ovat sitoutuneet tähän sopimukseen. Samalla ne ovat aktiivisia vaikuttajia suomalaisessa yhteiskunnassa herättäen keskustelua lasten hyvinvointiin vaikuttavista asioista. (Pelastakaa Lapset 2012.; MLL 2012.) Nämä järjestöt ovat myös luontevia yhteistyökumppaneita perhekahvilassa.

2.4 Kunnan ja järjestöjen yhteistyö

Useissa kunnissa järjestöt tarjoavat palveluja, joihin kuntien omat resurssit eivät ole riittäneet tai jotka eivät kiinnosta yrityksiä. Palvelujen tarjontaa voidaan laajentaa kunnan ja kolmannen sektorin yhteistyöllä. Erityisesti maaseudulla missä aktiivisia järjestötoimijoita ja nuoria on vähän ja välimatkat ovat pitkiä, kolmannen sektorin ja varsinkaan vapaaehtoistyön varaan ei voida luottaa liikaa, koska jatkuvuutta ei voida turvata. Tällöin yhteistyö eri toimijoiden kanssa olisi ratkaisu palvelujen turvaamisessa. Säännölliseen päivittäiseen apuun ja palveluihin tarvitaan palkattuja työntekijöitä ja rahaa myös järjestöissä. Tätä työtä ei voida jättää pelkästään vapaaehtoisten varaan. (Pihlaja 2012; Möttönen, Niemelä 2005, 3–17.)

Kuntakoon suurentuminen vie päätöksentekoa ja järjestelmiä yhä kauemmas ohentaen asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksia. Tärkeäksi nousee se, että vahvistetaan kuntalaisten osallisuutta ja osallistumista, sekä oman aktiivisuuden ja omatoimisen keskinäisen yhteistyön toimivuutta. Nykyinen keskittymiskehitys vie tältä pohjalta, jos kunta on jatkossa entistäkin vähemmän paikallinen institutio. Yhteisöjä, paikallista elinvoimaa ja hyvinvoinnin yhteisöllistä ulottuvuutta vahvistetaan yhteisin voimin. Tässä tehtävässä kolmas sektori ja järjestöt ovat tärkeässä roolissa. Palvelujen tuottamiseen liittyvän markkinakumppanuuden rinnalle tarvitaan kuntien ja kolmannen sektorin yhteisökumppanuutta sekä yhteistä näkemystä. (Pihlaja 2012; Möttönen ym. 2005, 57–63.)

Kuntien ja järjestöjen yhteistyö voi olla vapaamuotoista tai perustua yhteistyösopimukseen. Yhteistyön lähtökohdat on mietittävä. Tuottajaroolin omaksuneista järjestöistä osa on kansalaisyhteiskunnan äänenä sekä osana palvelurakenteita

ja -byrokratiaa. Kunnan päättäjät huomioivat järjestöt tasaveroisina kumppaneina, niiden erityisluonnetta ymmärtäen. Järjestösektori muotoutuu selkeämmin palvelujärjestöihin ja ”perinteisiin”, jäsentensä etuja ajaviin ja heidän puolestaan yhteiskunnassa ääntä pitäviin. Kyselyjen perusteella järjestöillä on edelleen itseisarvoisia, julkisesta sektorista riippumattomia tehtäviä, keskeisimpänä ja tärkeimpänä niistä yhteisöllisyyden ylläpitäminen ja ihmisten välisen kanssakäymisen vahvistaminen. Kuntien odotukset suhteessa järjestöihin ja niiden rooliin palvelujen tuottajana ovat ehkä suuremmat kuin mihin järjestöissä ollaan valmiita vastaamaan. (Möttönen ym. 2005, 79–105.)

Edunvalvontatehtäviä hoitavat järjestöt edistävät vertaistukitoiminnallaan jäsentensä hyvinvointia, mikä vähentää julkisten palvelujen tarvetta. Järjestön asiantuntijuus ja puheenvuorot tuovat esiin asioita, joita ei virkamiessilmin välttämättä havaita. Kirjoittajien mielestä kuntien kannattaa taata tällaisten järjestöjen toimintaedellytykset puuttumatta niiden toiminnan sisältöön. Vaikka kyseessä ei ole sopimukseen perustuva yhteistyösuhde, osapuolten kannattaa käydä keskenään aktiivista, tiivistä vuoropuhelua. (Möttönen ym. 2005, 57–61.) Kuntien myöntämät toiminta-avustukset kohdistuvat järjestöjen yleistoihintaan, tällöin kunta voi taloudellisesti tukea järjestöä enemmän. Näin kunnalla on mahdollisuus vaikuttaa järjestön toimintaan kunnan edun mukaisesti. (Möttönen ym. 2005, 151–154; Tuunanen, 2012.)

Julkista rahoitusta suunnataan eripituisiin hankkeisiin ja projekteihin niin, että rahoituksessa suositaan monien toimijoiden yhteistyöhankkeita tämä kannustaa toimijoita verkottumaan: suunnittelemaan ja toteuttamaan yhteisiä hankkeita. Tällöin verkosto-osaamista pitäisi kehittää sekä kunnissa, että järjestöissä, jotta yhteistyö tuottaisi parhaat mahdolliset tulokset. Hankkeet eivät korvaa julkisten toimijoiden perustehtäviä eivätkä poista palvelujen mahdollisia resurssivajeita. Verkostotyön myötä keskinäisen ymmärryksen ilmapiiri lisääntyy. (Möttönen ym. 2005, 163–172.)

Yhä useammin kunnat ovat myös järjestöjen asiakkaita. Aina asiakassuhde ei muodostu kilpailuttamisen pohjalta, vaan palvelujen järjestäminen on suunniteltu yhteistyössä. Kunnan pitää kuitenkin kohdella kaikkia toimijoita tasavertaisesti ja hankkia palvelut julkisia hankintoja koskevia lakeja noudattaen. Jos järjestöt tuottavat markkinaehtoisia palveluja, niiden on kyettävä toimimaan markkinoiden edellyttämällä tavalla. Tämä ei ole pelkästään kielteistä, parhaimmillaan kilpailu parantaa palvelujen laatua ja luotettavuutta. (Möttönen ym. 2005, 101–103.)

3 Perheen tukiverkosto

3.1 Perheen arki

Perheen arkeen liitetään peruskotityöt ruoka, siisteys, säännölliset ruoka- ym. ajat, vuorokausirytm, ostoksilla käynti, rahan käyttö ja elämäntilanteeseen liittyvät tehtävät, kodin tehtävien jakaminen, lapsen perusturva, vanhemmuus, parisuhteessa eläminen ja sosiaaliset suhteet. Perhesuhteiden hoitaminen tapahtuu arjen toimintojen keskellä. Lasten kannalta arjessa on tärkeää sen ennakoitavuus ja lapsen perus tarpeet, uni, ruoka, hoiva, ulkoilu, sekä selkeä päivärytmi. Vanhemmuuden kannalta on tärkeää elämän hallinta, sisäiset voimavarat, kyky ja taito vaikuttaa omaan elämään ja elämän jatkuvuus ja turvallisuus. (Järvinen ym. 2012, 112–118.)

Perheen arki ja arjessa selviytyminen on perheelle subjektiivinen kokemus. Yleisellä tasolla odotetaan vanhempien selviytyvän ruokataloudesta, tekstiilien hoidosta, asunnon siisteydestä, lasten hoidosta sekä omien asioiden hoidosta itsenäisesti. Odottamattomat muutokset voivat horjuttaa tasapainoa eli perheen arkea ja rutiineja. Jos ei osaa ja hallitse perheen perusrutiineja, hyvinvointi on silloin uhattuna. (Järvinen ym. 2012, 112.)

Arjenhallinta on käsitteenä hyvin laaja, se on hyvin lähellä elämänhallintaa, jolla voidaan tarkoittaa sitä, että yksilö kykenee itse ottamaan vastuuta omasta elämästään. Arjenhallinta - ja erityisesti tunne siitä, että on niin sanotusti oman elämänsä herra, lisää yksilön hyvinvointia. Tällöin yksilöllä on tunne siitä, että hän pystyy itse tekemään omaa elämäänsä koskevat ratkaisut ja vaikuttamaan niihin haluamallaan tavalla. (Similä 2012.)

Työttömyys, ylityöt, yhteisen ajan riittämättömyys ja taloudellinen tilanne vaikuttavat perheen arkeen. Osalle perheistä tämä luo ylipääsemättömiä vaikeuksia. Tällöin ulkopuolisen tuen tarve on tarpeellista. Ratkaisujen löytäminen on yhteistyötä eri tahojen ja perheen kanssa. (Pesonen 2006, 32.)

Suomalaisessa perheessä myös isät osallistuvat lastenhoitoon enenevässä määrin, vaikka äideillä on ehkä kokonaisvastuu (Vuori 1991, 59). Perhe on yhteisö, jossa tapahtuu muutoksia. Perheen jäsenet muuttuvat ja kehittyvät jatkuvasti. Muutokset vaikuttavat perheen arkeen ja sen rutiineihin. Nämä muutokset aiheuttavat joskus kriisejä perheen elämässä. Tämän tiedostaminen ja siihen valmistautuminen, ettei mikään ole pysyvää, helpottaa arjen muutoksissa. Yhteistyötaidot kehittyvät, kun lapset osallistuvat kotitöiden tekemiseen pienestä pitäen. Samoin lapset ottavat myös vastuuta arjen sujumisesta. Tämä on myös ”uusavuttomuuden” ennaltaehkäisyä. Yhdessä tekeminen perheessä estää yksilön väsymistä. Kaikki kantavat vastuuta omien taitojen ja kykyjensä mukaan. (Jarasto, Sinervo 1998, 76, 98.)

Jokinen (1997) kirjoittaa teoksessaan äitien väsymyksestä. Väsymys on konkreettinen tila äideillä. Kodissa väsyminen liittyy tunteeseen, ettei jaksa hallita asioita. Kodin perusasioiden hallinta lankeaa äideille ja hänen tulee pitää koti ojennuksessa ja järjestyksessä. Tällöin yleinen väsymys vie voimat ja välinpitämättömyys valtaa mielen. Vanhemmat tarvitsevat hyväksyvää vuorovaikutusta samalla lailla kuin lapsetkin. Väsymisen konkreettinen tila on usein koti ja siellä oleva arjen rytmi. Väsymisestä puhuminen auttaa löytämään keinoja siitä selviytymiseen. (Jokinen 1997, 37– 42.)

Avuttomuus kodin arjen askareissa uhkaa perheen hyvinvointia ja lisää ihmisen yleistä avuttomuuden kokemusta myös kodin ulkopuolisissa sosiaalisissa suhteissa. Perheen yhteisen ajan väheneminen, vanhempien kiire ja toisaalta vanhempien sosiaalinen syrjäytyminen aiheuttavat nuorten aikuisten uusavuttomuutta. Perheyhteisön hajoaminen, erityisesti isovanhempien puuttuminen nuorten aikuisten elämästä, rikkoo arjen hallinnan taitojen siirtymisen sukupolvelta toiselle. Lasten ongelmia syventää puuttuva aikuisuus ja vanhemmuus. Viime vuosina on ollut nähtävissä myös ongelmien kasaantumista, jolloin lapsista huolehtiminen jää usein heikoksi. Perheet ovat monimuotoistuneet, kiire on lisääntynyt ja vanhempien rooli on aikaisempaa ristiriitaisempi. Yhteiskunnan muutoksen ja lähiyhteisön tuen heikentymisen seurauksena vanhemmat tarvitsevat aiempaa enemmän yhteiskunnan tukea vanhemmuudessa. (Sisäasiainministeriö 2012; MLL 2012.)

3.2 Aikuisten keskinäinen vertaistuki

Sosiaalinen tuki ja vertaistuki liittyvät jollakin tavalla jokaisen elämään. Se on voimavarojen vaihtoa, ihmisten välistä vuorovaikutusta, jossa ihminen antaa ja vastaanottaa sosiaalisen tuen eri muotoja. (Seitsjoki 2008, 22–23.) Sosiaalinen tuki voi olla taloudellista, tiedollista, toiminnallista tai tunnetukea. Taloudellinen tuki on rahallista auttamista. Toiminnallinen tuki on suoraa auttamista tai apuvälineitä toiminnan mahdollistamiseksi. Tunnetuki voi olla kielelliseen kommunikointiin perustuvaa tai sitten henkistä tukea, läsnäoloa. (Lähetkangas 2010, 21.)

Sosiaalinen tuki vaikuttaa identiteetin muodostamiseen, sekä siihen, kuinka ihminen selviytyy ja sopeutuu vaikeuksiin elämässään. Apua tarvitsevaa tuetaan käyttämään omia voimavarojaan vaikeuksista selviytymiseen, mutta yhtä hyvin apu voi olla konkreettista taloudellista apua tai palautetta ja ohjeita, jonka avulla ihminen hahmottaa elämäänsä. Se minkälaista tuki on ja kuinka se vaikuttaa, riippuu avun tarvitsijasta ja hänen ongelmistaan, tuen määrästä ja ajoituksesta sekä auttajasta. Merkitystä on myös avun saajalla itsellään, hänen iällään, persoonallisuudellaan ja koulutuksellaan. Avun laatuun ja määrään vaikuttavat tuen saajan henkinen, fyysinen ja sosiaalinen selviytyminen. Eniten tukea antaa verkosto, johon on luotettavimmat suhteet, mutta joskus riittää jo tunne siitä, että

apua on saatavilla. Sosiaalinen tuki on positiivinen keino ehkäistä stressiä ja edistää terveyttä, se kertoo ihmiselle, että hänestä välitetään ja häntä arvostetaan. (Seitsjoki 2008, 22–23.) Vertaistukiryhmissä jäsenet saavat apua itselleen, omaan tilanteeseensa samalla, kun auttavat ja tukevat muita ryhmän jäseniä (Lähetkangas 2010, 21–23).

Vertaisryhmässä osallistujat voivat suunnitella itse ryhmän toimintaa ja sitä voidaan muuttaa joustavasti tilanteen mukaan. Ryhmää voi ohjata vertaisohjaaja tai ammattityöntekijä, ja ryhmä kokoontuu niin kauan kuin tarve kokoontumiselle on olemassa tai niin kauan kuin sovitaan. Vertaisryhmän perustaminen ei vaadi paljoa, vain innostuneen vetäjän, joka kokoaa ryhmän, ja syyn ryhmän perustamiseen. Yleensä perustamisen syy on keskinäisen tuen tarve, ja tarve kohdata toisia samanlaisessa elämäntilanteessa olevia ihmisiä. Osallistuminen vertaisryhmään on aina vapaaehtoista ja tarvelähtöistä. (Lähetkangas 2010, 21–23.)

Vertaistuki on osa jokapäiväistä elämää ja kanssakäymistä, yhdessä kasvamista ja oppimista. Se on samanlaisessa elämäntilanteessa elävien ihmisten vapaaehtoista arkista kohtaamista ja keskinäistä, tasavertaista tukea. Vertaistuki on toinen toistensa kannustamista ja kokemusten jakamista, minkä seurauksena avautuu uusia näkökulmia tai syntyy uusia ideoita. Vertaistukiryhmissä jäsenet saavat apua itselleen, omaan tilanteeseensa, samalla kun auttavat ja tukevat muita ryhmän jäseniä. (Lähetkangas 2010, 21–23.)

Vertaisryhmän sosiaalisessa verkostossa opitaan vuorovaikutusta. Tämä edesauttaa oppimaan itsetuntemusta, vertailua, tajuamaan sosiaalista todellisuutta ja taitoja, myös itsetunto voi kohentua. Myönteiset kokemukset vertaisryhmässä sitouttavat ryhmään ja antavat voimavaroja osallistujalle. Vertaisryhmän tuki on ennaltaehkäisevää tukea, joka ei korvaa ammatillista tukea, jos sellaiseen on tarvetta. Toisaalta myöskään ammatillinen tuki ei voi korvata vertaistukea. (Laine, 2005, 206.)

3.3 Vanhemmuuden tukeminen perhekahvilassa

Perhe elää omaa elämäänsä ja he muokkaavat itse subjektina ulkoisia olosuhteitaan. Tällöin perhe itse määrittelee erilaisten tapahtumien merkityksen elämässään. Lapsella on vahva tunneside vanhempiinsa, tämä on elinikäinen dynaaminen suhde, joka tarvitsee kehittyäkseen jatkuvaa vuorovaikutusta. Vanhemmuuteen liittyy myös tekijöitä, jolloin tarvitaan ulkopuolista apua vuorovaikutuksen ja kiintymyssuhteen kehittymisen tueksi. (Korhonen, Sukula 2004, 15-18, 23.)

Ensisijaisesti vanhempien ja huoltajien velvollisuus on pitää huolta lapsesta. Perustuslaissa turvataan jokaisen yksityiselämä ja kotirauha. Kun vanhemmilla on kasvatust vastuu, niin heillä on myös oikeus toteuttaa omia kasvatust näkemyksiään ja arvojaan perheen sisällä. Näiden arvojen on edistettävä lapsen kasvua ja kehitystä. Ulkopuolinen ei voi puuttua perheen tilanteeseen tai kasvatust periaatteisiin perusteetta. (Lastensuojelulaki 417/2007; Taskinen, 2007, 15.)

Perhekahvitoimintaan osallistuminen on monelle vanhemmalle tärkeää vertaistuen ja sosiaalistuen kannalta. Perhekahvilassa on mahdollisuus tutustua samanlaisessa elämäntilanteessa oleviin vanhempiin. (MLL 2012.)

Perhekahvila antaa mahdollisuuden pitemmälle vietyyn verkostoitumiseen ja yhteistyöhön. Parhaimmillaan yhteistyö on selkeää, valikoitunutta, suunnitelmallista ja yhteiseen päämäärään tähtäävää. Ongelmien ennakointi ja ratkaiseminen tapahtuu yhdessä. Kasvatust yhteistyö helpottuu, kun pystytään huomaamaan oman keskeneräisyys vanhempana tai ammattilaisena. Tämä vaatii toisen ihmisen kunnioittamista ja hyväksymistä. Vanhemmat ovat aina asiantuntijoita lapsensa asioissa. Tässä vanhemmat voivat tarvita tukea löytääkseen nämä voimavarat itsessään. Vanhemmuuden vahvistaminen on lähiyhteisön ja yhteiskunnan yhteinen asia. (Salminen 2005, 168, 172.)

Kasvatust yhteistyö edellyttää tasavertaista vuoropuhelua perheen ja lapsen parhaaksi. Edellytyksenä on luottamuksellinen vuorovaikutus ja dialoginen vuoropuhelu kaikkien osapuolten välillä. Osallistavat ja vahvuuksia etsivät menetel-

mät ovat toimivia luottamuksellisen suhteen luomisessa. Lähtökohtana työskentelyyn on avoimuus, yhteistyö ja kumppanuus. (Taskinen 2007, 18.) Kumppanuus vaatii vastavuoroisuutta ja valmiutta toimia yhdessä lapsen hyväksi. Kumppanuus rakentuu ajan kuluessa ja vaatii aikaa. (Karila, Alasuutari, Hännikäinen, Nummenmaa ja Rasku-Puttonen 2006, 92 - 93.) Tavoitteena on, että lapsi nähdään toimijana ja oman elämänsä kokijana. Lapsen havainnointi ja havaitseminen on tärkeää. Näin huomataan ajoissa lapsen tarvitsema tuen tarve ja voidaan yhdessä ottaa asia puheeksi ketään loukkaamatta. Myönteinen ilmaisi ja kuulluksi tuleminen on lapsen etu. Kuuntelemisen kautta on mahdollisuus oppia hyväksymään, ymmärtämään ja kunnioittamaan toista ihmistä. Kunnioittava suhde tulee myönteisyydestä ja ihmettelystä. (Kaskela, Kekkonen 2006, 18, 32–35.)

3.4 Verkostojen tuki perhekahvilassa

Ihmisellä on halu tavata muita ihmisiä ja jakaa heidän kanssaan ilonsa, murheensa ja ongelmansa. Ryhmiin hakeutuminen on luontaista, sillä ensimmäinen kokemus ryhmästä saadaan jo lapsuudessa, omasta perheestä. (Kaukkila & Lehtonen 2007, 12,14.) Ryhmäksi luokitellaan kahden tai useamman henkilön joukko, jolla on yhteinen tavoite tai tehtävä. Ryhmän jäsenet ovat tietoisia kuulumisestaan ryhmään, ja tietävät, keitä muita siihen kuuluu. Ryhmän jäsenet ovat vuorovaikutuksessa keskenään, ja tiedostavat, että omalla toiminnalla on merkitystä siihen, saavutetaanko yhteinen tavoite. (Kataja, Jaakkola & Liukkonen 2011, 15.) Ryhmän jäsenet kokevat toisiinsa yhteyttä, mikä auttaa heitä löytämään paikkansa yhteisössä ja yhteiskunnassa. Samalla kun he oppivat toisista ryhmän jäsenistä, he oppivat itsestään. Ryhmistä haetaan myös muutosta, helpotusta tai virkistystä elämään. (Kaukkila ym. 2007, 12,14.) Perhekahvila antaa tähän puitteet ja mahdollisuuden.

Ryhmiä on monenlaisia ja niitä jaotellaan niiden tarkoituksen tai rakenteen mukaan. On avoimia ryhmiä, joissa voi käydä silloin, kun haluaa ja suljettuja ryhmiä, joihin osallistujat valitaan etukäteen. Perusteemat kuitenkin toistuvat eli liittyminen, jakaminen ja luopuminen. Harrasteryhmät kokoontuvat yhteisen mielenkiinnon kohteen merkeissä, terapiaryhmät tukevat jäsentensä hoitoa ja sel-

viytymistä, vertaisryhmän jäseniä yhdistää samanlainen elämäntilanne tai kokemus. (Kaukkila ym. 2007, 17,18.) Ryhmä tarjoaa jäsenelleen mahdollisuuden vaikuttaa ympäristöönsä, olla yhteiskunnan aktiivinen jäsen ja muuttaa yhteiskuntaa. Johonkin liittyminen, kuuluminen, osallistuminen ja vaikuttaminen sekä hyväksytyksi tuleminen ovat tärkeitä asioita ihmisen persoonallisuuden kehitykselle. (Himberg 1998, 95,96.)

Kukin ryhmä luo omat tavoitteensa ja sisältönsä toimintaansa. Käytännössä mitä tahansa ihmiselämään ja ihmissuhteisiin liittyvää voidaan käsitellä ja opiskella ryhmässä. Keskeistä on kuitenkin puhuminen, kuuleminen ja kuulluksi tuleminen. Yksilö hyötyy ryhmästä niin paljon kuin on halukas itse työskentelemään tavoitteidensa hyväksi. Liittyminen ryhmään tapahtuu omilla ehdoilla. Yhteistyötaitojen oppiminen, samoin kuin omien tunteiden työstäminen, mahdollistuu toimivassa vuorovaikutuksellisessa ryhmässä. (Leinonen 1998, 60–61.)

Sosiaaliset taidot kehittyvät vuorovaikutussuhteissa. Lapsuudessa vertaissuhteet ovat tärkeitä, niistä koostuvat sosiaaliset verkostot alkavat kehittyä ja niiden kautta muiden hyväksyntä nousee esille. Vertaishyväksyntä ja sosiaaliset taidot kehittyvät, kun lapsi saa olla erilaisissa ryhmissä. (Laine 2005, 127.) Kotona oleville äideille on tärkeää saada lapsilleen kavereita. Tämä on tärkeä syy käydä perhekahvilassa, lapsen etu ja hyvinvointi. Äidit ovat tiedostaneet sosiaalisten suhteiden tärkeyden. (Ahoranta 2012.)

Sosiaalista vuorovaikutusta säätelevät ihmisten erilaiset tarpeet ja odotukset. Ihmisellä on tarve sellaisiin sosiaalisiin suhteisiin, joissa hän voi vaikuttaa ja tyydyttää omia tarpeitaan. Voimakkaimmat tarpeet kohdistuvat yleensä perheenjäseniin. Kaikki tarvitsevat perheen lisäksi myös ystäviä ja tovereita, näin saadaan tyydytettyä emotionaalisia ja sosiaalisia tarpeita. Ystävyys on läheistä ja vastavuoroista perheen ulkopuolista suhdetta. Ystävyys lisäksi jokainen tarvitsee sosiaalista verkostoa, jossa voi tehdä sosiaalista vertailua, kokea ryhmään kuulumisen tärkeyden sekä saada hyväksyntää ja ymmärrystä. Myös ajanviete on tärkeää. Osallistuessaan erilaisiin yhteisöihin saadaan kokemuksia erilaisista sosiaalisista suhteista ja verkostoista. Näistä rakentuu vähitellen eritasoisia ihmissuhteita. Kaikkiin ihmisiin ei muodostu tunnesiteitä vaikka suhtautuminen on

ystävällistä. Sosiaalinen verkosto muuttuu ja muotoutuu elämäntilanteen ja tarpeen mukaan. Ystävyys-suhteista läheisimmät säilyvät yleensä kauan eivätkä katkea elämäntilanteiden muuttuessa. (Laine 2005, 140–146; Haarakangas 2011, 19.)

Sosiaalinen verkosto on jatkuvasti muuttuva ihmisen tarpeista lähtevä prosessi, jossa ihminen vaikuttaa ja häneen vaikutetaan. Ihmissuhdeverkon ylläpito on tärkeää jaksamisen kannalta. (Laine 2005, 206; Haarakangas 2011, 22.) Myös lapsen varhaislapsuuteen liittyy tärkeitä ihmissuhteita ja toimintakenttiä. Perhelapsuuden rinnalle on tullut verkostolapsuus, joka vaikuttaa lapsen ja perheen elämään. Lapsen hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, miten nämä kaikki ihmiset tukevat lapsen kasvua ja kehitystä. (Karila ym. 2006 98-101; Kaskela, Kekkonen 2006, 15.)

Aikuiset vastaavat lapsen hyvinvoinnista ja lapsen tulee saada olla lapsi. Perheen yhdessäolo on ilo ja voimavara kaikille. (Salminen 2005, 9.) Lapsen kokemukset varhaisen vaiheen ihmissuhteissa luo pohjan tulevaan. Lämpimät ja hyvät vuorovaikutussuhteet muodostavat lapselle kuvan rakastetusta ja hyväksytystä persoonasta. (Karila ym. 2006, 92-94; Kaskela ym. 2006, 77.)

Sosiaalinen tuki on ihmissuhteisiin perustuva prosessi, jossa merkittävää on ihmisten välinen vuorovaikutus. Keskeinen edellytys sosiaalisen tuen prosessille on, että ihminen haluaa olla vuorovaikutuksessa samassa tilanteessa olevien kanssa. Lapsiperheiden kohdalla samanikäiset lapset voivat toimia yhteydenluojina, sillä vanhemmat kokevat samanlaisia arjen haasteita elämässään. (Pietilä- Hella 2010, 64–66.)

4 Parikkalan perhekahvila

Parikkalassa perhekahvila toiminta alkoi huhtikuussa 2010. Perhekahvilan toimintaan sitoutuivat Parikkalan kunta, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskus (Jatkossa käytän nimitystä Eksote.) järjestöistä, Pelastakaa Lapset, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Suomen Punainen Risti. Kunnan kerhonohjaaja, vastaa perhekahvilan toiminnasta ja organisoinnista. Eksoten perhetyönohjaaja osallistuu kahvilan toimintaan asiantuntijana. Järjestöjen edustajat ovat paikalla säännöllisesti sopimallaan tavalla. Kokoon-tumisia on kaksi kertaa kuussa, kesällä ei ole toimintaa. Toiminta alkaa olla vakiintunutta ja perheet ovat löytäneet paikan hyvin. Kävijöinä ovat äidit lapsineen, isät ovat harvemmin mukana. (Ahoranta 2012.)

Järjestöjen ja eri toimijoiden yhteistyö ja verkostoituminen onnistuu hyvällä organisoinnilla, tällöin säästetään voimavaroja yhteiseen käyttöön. Avoin toiminta palvelee lasta ja perhettä parhaiten. (Salminen 2005, 168.) Perhekahvilan toimijoiden määrä on monipuolista ja kaikille avointa. Toimintaa suunnitellaan yhdessä kävijöiden kanssa. Asiantuntija vierailuja on järjestetty toiveiden mukaan. Perheiden tarpeet ovat ensisijaisia. Suurin osa perheistä käy säännöllisesti perhekahvilassa. Järjestöjen vapaaehtoiset edustajat kokevat osallistumisensa tärkeäksi ja he ovat mielellään mukana toiminnassa. (Ahoranta 2012.)

Moniammatillinen ja rajoja ylittävä yhteistyö eri hallinnonalojen ja sektorien välillä on välttämätöntä, jotta ennalta ehkäisevä lastensuojelutyö palvelisi parhaiten lasten etua. Tälle yhteistyölle tulee olla rakenteita ja vakiintuneita toimintatapoja. Asiakaskohtaisessa yhteistyössä työntekijän on tärkeää hahmottaa palvelujen nivelkohdat ja palvelupolut, jotta lapsen etu toteutuisi parhaalla mahdollisella tavalla. Kaikkien toimijoiden toimintamuotojen yhteinen tarkoitus on hyvinvoiva lapsi ja perhe. Tukea ja erityistä tukea tulee aina muistaa tarjota mahdollisimman varhain. Perheiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen aktiivisina toimijoina heitä itseään koskevissa asioissa vaatii työntekijöiltä paneutumista. (Etelä-Karjalan hyvinvointistrategia 2010.)

Järjestöt ovat kunnallisessa perhetyössä yhteistyökumppani ja myös voimavara vapaaehtoistyön ja vaikuttamistyön kautta. Kunnan kanssa yhteistyötä tekevät järjestöt ovat olleet luotettavia ja asiantuntevia kumppaneita. Paikallisten toimijoiden yhteistyö luo hyvän pohjan perheiden kanssa tehtävään työhön. Kun mukana on myös perhetyöntekijä, niin avun hakemisen kynnys mataloituu. Uusia näkökulmia ja toimintatapoja kehitettäessä tarvitaan aikaa ja luottamusta kaikkien yhteistyö tahojen kanssa. Järjestöt ovat kouluttaneet ja ohjeistaneet vapaaehtoiset työntekijät tähän työhön. Työntekijöiden on toimittava vastuullisesti ja asiakasta kunnioittavasti siten, että puututaan mahdollisimman vähän lapsen ja perheen yksityiseen elämään, mutta taataan kuitenkin lapsen turvallinen kasvuympäristö. Näin ammatillisuus säilyy vaativassa työssä. Luottamus on tärkeää kaikkien kesken. (Ahoranta 2012.) Toiminta lähtee ennakkoinnista ja ehkäisevästä työstä. Vanhempien esille nostamiin huoliin puututaan ajoissa perheen yksityisyyttä kunnioittaen. (Pietilä–Hella 2006, 65–67.)

5 Aiemmat tutkimukset ja opinnäytetyöt

Aiemmat tutkimukset ovat kohdistuneet yleensä yhden järjestön järjestämään perhekahvilatoimintaan. MLL: n perhekahvilat ovat yleisimmät näistä yhden järjestön paikoista. Julkisen sektorin ja kolmannen sektorin järjestäjätahon toimintaa kehitetään perheentalo nimikkeellä.

Kuukasjärven (2011) tutkimuksen kohteena oli vanhemmuuden tukemisen ajankohtaiset tarpeet ja haasteet. Tutkimus koski Perheentalo Joensuu -suunnittelu-hanketta eri tahojen työntekijöiden käsityksiä vanhemmuuden tukemisessa. Perheentalo tulee olemaan matalankynnyksen kohtaamispaikka. Tarkoituksena on tarjota monipuolisia tukivaihtoehtoja sekä tehdä ennaltaehkäisevää perheyötä. Työntekijöiden mukaan vanhemmuuden tukeminen on oman osaamisen antamista vanhemmille. Vanhempien voimaannuttaminen ja perheen arjen sujumisen helpottaminen on työn tavoitteita. (Kuukasjärvi 2011.)

Niskanen (2011) on tutkinut perheentalomallia lisämallissa, tässä mallissa julkinen sektori toimii yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Työ on ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä ja varhaista puuttumista perheiden ongelmiin. Hänen tutkimuksensa antaa rohkaisevan kuvan tulevaisuuden yhteistyömallista. Niskasen mukaan hyvin organisoitu usean sektorin yhteistyömalli toimii ja on hyvä vaihtoehto lastensuojelutyössä. Tulevaisuudessa painotusta pitää suunnata varhaiseen puuttumiseen enemmän kuin korjaavaan työhön. (Niskanen 2011.)

Mattila ja Voutilainen (2009) tutkimuksessaan Kellokosken perhekeskuksen toiminnasta toteavat paikan antavan hengähdyshetken äideille. Vertaistuki todettiin tärkeäksi ja voimaannuttavaksi perhekeskuksessa. Samoin avoin matalankynnyksen palvelu on tärkeää. (Mattila, Voutilainen 2009.)

Satuli-Kukkonen teki Mannerheimin Lastensuojeluliitolle perhekahvilakyselyn 2011, tavoitteena oli selvittää kävijöiden kokemuksia perhekahvilatoiminnasta. Kysely antoi pohjaa toiminnan kehittämiseksi tulevaisuutta ajatellen. Tietoa per-

hekahvilasta saatiin ystävien ja tuttavien kautta. Toiminta keskittyy päivä aikaan, jolloin työssä olevat vanhemmat eivät voi osallistua. Toisaalta kotona olevat vanhemmat voivat osallistua päivällä paremmin toimintaan. (Satuli–Kukkonen 2011.)

Satuli–Kukkosen tutkimuksessa tuli esille, että kävijät kokivat saavansa tukea vanhemmuuteensa. Tärkein syy osallistumiseen oli seuran saaminen lapselle ja tutustuminen muihin samassa tilanteessa oleviin aikuisiin. Vertaistuki ja ystävien saaminen oli tärkeää. Perhekahviloissa keskustellaan lasten kehityksestä ja hoidosta sekä vanhempien jaksamisesta. Toiveina oli ohjatun toiminnan järjestäminen lapsille, asiantuntijavierailut ja teemakeskusteluja. Perhekahvilat haluttiin pitää avoimina kaikille niin, ettei syntyisi ”kuppikuntia” joihin on vaikea tulla mukaan. Ohjaajien ammattitaitoa arvostettiin, näin toiminta pysyy hallinnassa. (Satuli- Kukkonen 2011.)

Leinonen ja Pieviläinen (2008) selvittivät tutkimuksessaan kävijöiden mielipiteitä ja kehitysideoita Kajaanin perhekahvila Hokkarin toiminnasta. Tutkimustulosten mukaan kävijät muodostivat sosiaalisen verkoston, jossa he saivat vertaistukea toisiltaan. Yhdessä olo koettiin tärkeäksi ja mieltä piristäväksi. Keskustelut ja asiantuntija luennot olivat tärkeitä tiedon saannin kannalta. Perhekahvila koettiin tärkeänä paikkana, johon oli helppo tulla. Toiminta oli aktiivista ja monipuolista. (Leinonen, Pieviläinen 2008.)

Saarelan ja Takanevan (2011) toiminnallisen opinnäytetyön aihe oli Mannerheimin Lastensuojeluliiton monikulttuurinen perhekahvila. Opinnäytetyö oli työelämälähtöinen kehittämishanke. Tarkoituksena oli kehittää monikulttuurisen perhekahvilan toimintamalli ja vapaaehtoisten koulutusmateriaali. Toimintamallin tavoitteena oli vähentää perhekahvilakävijöiden ja ohjaajien ennakkoluuloista johtuvaa vaikeutta kohdata eri kulttuureista kotoisin olevia ihmisiä. Toimintamalli sisälsi monikulttuurisen perhekahvilan rungon, esimerkkejä teemoista ja ohjeita ohjaajalle (Saarela ja Takaneva 2011.)

6 Tutkimuksen kuvaus

6.1 Opinnäytetyön tarkoitus

Tutkimuksella on aina tarkoitus, joka ohjaa tutkimusstrategian valintoja. Tutkimuksella voi olla yksi tai useampi tarkoitus. Tarkoitus voi muuttua tutkimuksen aikana. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2002, 127.) Selkeä tavoite ohjaa tutkijaa näkökulman valinnassa tutkimuksessa. Tavoitteet kertovat tutkimuksen hyödynnettävyydestä käytännössä. (Kylmä & Juvakka 2007, 51, 54.)

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää äitien kokemuksia Parikkalan perhekahvilasta. Tähän työhön sain toimeksiannon sivistystoimen johtajalta. (liite 1)

Tutkimuksen aihepiiriä rajataan ja tarkennetaan tutkimusongelman avulla. Tutkimuksessa vastataan yksilöityyn kysymykseen. Kysymyksen avulla voidaan ratkaista ongelmia ja tuottaa uutta tutkimusta. Tutkimuskysymys on selkeä, yksiselitteinen ja informaatiota tuottava. (Metsämuuronen 2006, 30.) Tutkimus rajattiin koskemaan ainoastaan perhekahvilassa säännöllisesti asioiviin äiteihin ja heidän kokemuksiin.

6.2 Tutkimusote

Tutkimusotteena on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimuksen lähtökohtana on todellisen kokemuksen kuvaaminen ja tutkittavaa kohdetta tutkitaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Pyrkimyksenä on löytää tosiasioita joita kuvataan mahdollisimman tarkasti. (Hirsjärvi ym. 2002 152.)Tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita mukana olleiden ja toimijoiden merkitysrakenteista. Laadullisessa tutkimuksessa saadaan tietoa syy seuraus suhteista tutkimus kohteessa. (Syrjälä, Ahonen, Syrjäläinen & Saari 1995, 12.) Tutkijan tehtävänä on hahmottaa aineistosta nousevat juonteet sekä kuvata ja tulkita ne (Pyörälä 1995, 17). Tärkeys nousee aineistosta esille, tutkija ei voi sitä määrätä. Tavoitteena on ymmärtää tutkimuskohdetta. Samoin tutkimussuunnitelma muotoutuu tutkimuksen edetessä. (Hirsjärvi ym. 2002, 170.)

6.3 Aineiston hankinta

Laadullisen tutkimuksen aineistoa voidaan hankkia usealla tavalla. Tyypillisimpiä ovat vapaamuotoiset haastattelut tai keskustelut, tutkijan havainnointiin perustuvat raportit, pöytäkirjat sekä tutkittavien kirjoittamat päiväkirjat ja esseeet. (Hirsjärvi ym. 2002, 160.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineisto voidaan koota todellisissa tilanteissa. Tutkimuksen kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti. Apuna tiedon hankinnassa käytetään usein lomakkeita ja testejä. Lähtökohtana ei ole teorioiden testaaminen vaan aineiston monipuolinen tarkastelu. Kyselylomakkeen avulla voidaan saada henkilöltä tietoja hänen arvoista ja asenteista. Samoin uskomuksista, käsityksistä ja mielipiteistä saadaan tietoja. Myös käyttäytymisestä, toiminnasta ja tosiasioista tiedon saanti on mahdollista. (Hirsjärvi ym. 2002, 152, 182 - 191.)

Tutkimusaineiston hankin kyselylomakkeen (Liite 2) avulla, jossa oli avoimet kysymykset. Kyselylomakkeessa kysytään tutkimuksen kannalta merkityksellisiä kysymyksiä (Tuomi & Sarajärvi 2002, 77). Lomakkeen laadinta ja kysymysten hyvä suunnittelu auttaa tutkimuksen onnistumista. Kyselylomakkeessa kysymysten on oltava selkeät ja rajatut. Lyhyet kysymykset on helpompi ymmärtää, näin vältetään väärinkäsitykset. Kysytään vain yhtä asiaa kerrallaan. Kyselymenetelmä säästää tutkijan aikaa ja on helppo toteuttaa. (Hirsjärvi ym. 2002, 152, 155, 182.)

Avoimeen kyselylomakkeeseen päädyin helpon toteuttamisen takia. Henkilökohtainen haastattelu oli mielestäni hankala toteuttaa perhekahvilassa. Haastattelu olisi vienyt liikaa aikaa yhteisestä ajasta. Kyselylomakkeeni oli lyhyt ja yksinkertainen, näin myös väärinymmärtämisen mahdollisuus pieneni. Kyselyyn vastaaminen oli perhekahvilan aikana mahdollista, koska se ei vienyt liikaa aikaa äitien yhteisestä hetkestä.

6.4 Opinnäytetyön toteutus

Sain tutkimustani varten toimeksiannon sivistystoimen johtajalta joulukuussa 2011. Osallistuin perhekahvilan kokoontumiseen tammikuun lopussa. Tällöin esittelin itseni ja tarkoitukseni tehdä lopputyöni perhekahvilan toiminnasta. Kysyin äideiltä suullisesti lupaa tutkimuksen tekemiseen. Paikalla olleet äidit kiinnostuivat asiasta ja lupasivat osallistua tutkimukseeni. Tutkimukseni kohdistuu äideille, koska isät ovat satunnaisesti paikalla. Kokonaisuutta hahmoteltaessa auttoi teoriataustan tutkiminen ja perhekahvilan toimintaan tutustuminen. Keskustelin ohjaajien ja äitien kanssa vapaamuotoisesti, tämä antoi uskoa minulle työni onnistumiseen. Perhekahvila kokoontuu 2 kertaa kuukaudessa, kesällä ei ole toimintaa. Säännöllisesti perhekahvilassa käy 14 ja satunnaisesti 6 äitiä.

Kevään aikana keskityin teoretiedon hankintaan ja tutkimuskysymyksen pohdintaan. Tutkimuskysymyksen selkiinnyttyä alkoi kyselylomakkeen muokkaaminen. Saatuani kyselylomakkeen valmiiksi toteutin kyselyn.

Toukokuun kokoontumiseen vein kyselylomakkeet äideille täytettäväksi. Samalla kerroin tutkimuksen tarkoituksesta ja esittelin tutkimuskysymykset äideille. Äideillä oli mahdollisuus kysyä tarkemmin tutkimuksesta ja lomakkeesta. Poistuin itse paikalta lasten seuraan toiseen tilaan. Kaikki säännöllisesti perhekahvilassa käyvät äidit eivät olleet toukokuussa läsnä. Halusin antaa mahdollisuuden kaikille äideille vastata tutkimuskysymyksiin, siksi järjestin myös elokuussa tilaisuuden osallistua tutkimukseen. Näin sain myös riittävän määrän vastauksia tutkimukseeni. Elokussa en ollut paikalla vaan ohjaaja esitteli lomakkeen paikalla oleville äideille. Tutkimukseen osallistui 10 äitiä toukokuussa ja 4 äitiä elokuussa.

Elokussa perhekahvilan kokoontumisen jälkeen jatkoin työtäni. Kokosin kyselylomakkeet yhteen ja aloitin aineiston käsittelyn lukemalla ne läpi useaan kertaan. Kyselylomakkeet koodasin A1 – A14.

Jatkoin työtäni aineiston analyysillä. Tutkimuksen analyysi vaihe ja tuloksien työstäminen oli haastavaa ja vei aikaa. Ohjaajien kommentoinnit olivat tarpeen tässä vaiheessa. Aineiston analyysin tein syyskuussa. Analyysin jälkeen jatkoin työtäni tulosten kirjoittamisella. Johtopäätökset ja työn valmiiksi saaminen vei aikaa loka- marraskuun.

6.5 Analyysi

Tutkimusta aloitettaessa tähdätään aineiston analyysiin, tulkintaan ja johtopäätösten tekoon. Tutkimuksella on aina päämäärä johon tähdätään. (Hirsjärvi ym. 2004, 209.)

Laadullisen aineiston analyysi aloitetaan aineiston pelkistämällä, jolloin karsitaan tutkimuksen kannalta epäolennainen pois. Aineistoa tiivistämällä ja pilkkomalla osiin etsitään tutkimustehtävälle olennaiset ilmaukset, jotka redusoidaan eli pelkistetään. (Tuomi ja Sarajärvi 2009, 109 - 110.) Pelkistetty teksti tarkasteltiin ja poimittiin oleelliset asiat tutkimustehtävän ja -kysymysten kannalta. Prosessi pohjautui taustateoriaan, joka oli tukena tutkimuksen aikana. Tutkimusteoria ohjaa tutkijaa analyysivaiheessa. (Eskola, Suoranta 2008, 81.) Laadullisen aineiston sisällönanalyysi voidaan tehdä aineistolähtöisesti, teoriaohjaavasti tai teorialähtöisesti. Sisällönanalyysi on kolmivaiheinen prosessi. Siihen kuuluu redusointi eli pelkistäminen, klusterointi eli ryhmittely ja abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen. (Tuomi ym. 2009, 110.)

Tulosten analysoinnin jälkeen ne on selitettävä ja tulkittava. Tulokinnassa tutkija pohtii analyysin tuloksia ja tekee niistä omia johtopäätöksiä. Tällöin tutkija pohtii ja selkiyttää aineistosta esiin tulevia merkityksiä. Tulosten analysointi ei kerro tutkimuksen tuloksia. Niistä on koottava yhteen pääseikat ja vastaukset asetettuihin ongelmiin. Tuloksista laaditaan synteesejä. Tutkimuksessa olisi pyrittävä vastaamaan kysymykseen, mikä on olennaista ongelman kannalta. Johtopäätökset perustuvat synteeseihin, jolloin tutkijan on pohdittava, mikä merkitys tuloksilla on laajemminkin ajatellen. (Hirsjärvi ym. 1997, 213- 215.)

Aineiston analyysin tein aineistolähtöisesti kvalitatiivisen eli laadullisen menetelmien mukaan. Ensimmäisellä kerralla luokittelin aineiston kyselylomakkeen kysymysten mukaisesti (liite 3.), tällöin sisällönanalyysi ei edennyt ja aloitin luokittelun uudelleen. Nyt luokittelin aineiston sen mukaan, mikä yhdisti pelkistettyjä ilmaisuja, en ottanut huomioon mihin kysymykseen oli vastattu (liite 3.) Luokittelun pohjana käytin tutkimuksen teoria aineistoa. Teoriaohjaava sisällönanalyysi etenee aineiston ehdolla jolloin empiirinen aineisto liitetään teoreettisiin käsitteisiin. Tämä mahdollistaa aikaisemman, käytettävissä olevan tiedon hyödyntämisen sekä uusien asioiden esiintulon. (Tuomi ym. 2009, 110.) Näin sain 5 alaluokkaa, niitä yhdistelemällä sain 2 pääluokkaa. Yhdistävän luokan sain pohtimalla mikä yhdistää ala- ja yläluokkia. Yhdistäväksi luokaksi sain tutkimuskysymykseni. Tutkimustulokset kirjoitin kahdesta yläluokasta. Äitien vastaukset olen merkinnyt lainauksiin A1 - A14.

7 Tulokset

7.1 Äitien ja ohjaajien vuorovaikutus

Perhekahvila koetaan matalan kynnyksen paikkana, jonne kaikkien on helppo tulla. Äitien mielestä on tärkeää nähdä toisia ihmisiä. Aikuis- kontaktit ovat tärkeitä. Perhekahvilassa paikkakunnalle muuttaneet äidit voivat tutustua muihin äiteihin, näin sosiaaliset suhteet laajenevat. Lapset saavat perhekahvilassa seuraa ja kavereita. Ohjaajat leikittävät lapsia, kun äidit keskustelevat tai kuuntelevat asiantuntijoita. Keskustelujen ja eri teemojen kautta äidit saavat tietoa itseä kiinnostavista asioista. Vinkit perheen ja etenkin parisuhteen hyvinvointiin olivat myös tarpeellisia. Perhekahvilan todettiin tuovan sisältöä elämään, on mitä odottaa ja pääsee kotoa pois. Kotona on ehkä siivottu, kun he ovat perhekahvilassa virkistymässä, kuten yksi äiti kertoi.

Tarpeellinen lastensa kanssa kotona oleville äideille (A5).

Henkireikä omaan arkeen, kun tapaa muita äitejä ja on keskustelu kumppaneita (A8).

Äidit kokevat perhekahvilan yhtenä tärkeänä vanhemmuuden tuesta. Heitä arvostetaan vanhempana ja he saavat tarvittaessa myös erityistukea ja apua. Asiantuntijoihin ja ohjaajiin on helppo tukeutua jo pienessä asiassa. Keskusteluapua on aina saatavilla. Kasvatuskumppanuus vaatii luottamusta ja pitempiaikaista tutustumista. Luottamus henkilöstöön on syntynyt ja heitä arvostetaan asiantuntijoina ja ihmisinä. Henkilöstön hyväntahtoisuus ja sitoutuneisuus toimintaan näkyy kaikessa. Nyt on helpompi keskustella perhetyöntekijöiden kanssa ja tarvittaessa kysyä apua jo ennakoon.

Lapsi haluaa tavata ohjaajan (A10).

Perhetyöntekijä paikalla, alentaa kynnystä hakea apua (A12).

En ole yksin ongelmieni kanssa (A2).

Toisten tuki ei ole aina välttämätöntä, mutta neuvoja saa halutessaan. Samoin keskustelun syvällisyys on aina jokaisen päätettävissä. Kasvatuskumppanuutta ei nähdä tärkeänä. Kysymykseen henkilökunnan tuesta kasvatuskysymyksiin, vastaukset olivat vaihtelevat. Kaikki eivät tule perhekahvilaan saadakseen tukea

ja kumppanuutta itselleen. Toisaalta äidit kokivat saavansa tukea vanhemmuuteensa ohjaajilta ja ammattilaisilta.

En tule perhekahvilaan kasvatuskysymysten kanssa (A14).
 Enpä juuri, keskustelu ei lopulta syvällistä (A14).
 Eri näkökulmaa, saan rohkaisua ja hyviä vinkkejä (A9).

Eri toimijoiden yhteistyö on koettu rikkautena. Yhteistyöllä taataan toiminnan jatkuvuus ja monipuolisuus. Toiminnan erilaisuus tuo vaihtoehdon muuhun kerhotoimintaan. Toiminta on monipuolista, kun mukana on eri järjestöjen edustajia. Näin mahdollistetaan myös taloudelliset mahdollisuudet, kulut eivät rasita yhtä järjestöä. Kunnan mukana olo mahdollistaa myös tilojen sekä henkilöstön joustavaa käyttöä tarvittaessa.

Ohjaajat ovat kiinnostuneita ja jaksavat kuunnella äitejä. Ohjaajilta saa myös kannustusta arkeen. Äidit kokevat, että ohjaajat ovat oikeasti heitä varten. Lisää yhdistyksiä halutaan mukaan, esimerkiksi Martat olisi haluttu yhdistys. Martat toisivat mukanaan vanhempaa ikäpolvea. Kaikilla lapsilla ei ole isovanhempia, näin he saisivat kontakteja vanhempiin ihmisiin.

Vaihtelua srk:n kerhoon, erilainen runko (A7).
 Joukosta löytyy eri alan asiantuntijoita (A9).
 Toiminnon jatkuvuus turvattu, kun kunta on mukana (A2).
 Mummoja enemmän mukaan, vaikka Martoista (A6).
 Ohjaajia useita, tuo vaihtelua toimintaan (A9).

Perhekahvilan paikan vaihtuminen elokuussa toi huolta tulevasta. Tämä tuli esille vastauksissa. Uusi paikka on äitien mielestä pieni ja ahdas. Melu ja hälinä ovat kiusallisia. Tulevaisuudessa toivotaan suurempaa tilaa käyttöön. Tilojen toimivuus on tärkeää perhekahvilan toiminnassa. Äitien mielestä lapsille riittävän isot leikkitilat ja aikuisille mahdollisuus rauhalliseen keskustelu nurkkaukseen olisi minimi vaatimus tiloista. Tilanne kuitenkin hyväksytään ja ymmärretään, tärkeintä on, että tilat järjestyivät keskustasta.

Melu ja ahtaus haittaa äitejä ei lapsia, he viihtyvät ja nauttivat (A5).
 Nyt pitkä miinus, koska perhekahvilalla ei ole käytännöllisiä tiloja toimintaan (A3).

7.2 Vertaistukea äidin arkeen

Sosiaalinen verkosto ja sen laajentaminen koetaan tärkeäksi. Äitien sosiaaliset suhteet laajenevat. He kokevat saavansa kavereita sekä myös ystäviä perhekahvilasta. Lapset saavat seuraa ja kavereita. He oppivat myös sosiaalisia taitoja kahvilassa. Äidit saavat myös keskusteluseuraa toisistaan, tämä on tärkeää kotiäideille, joiden sosiaaliset kontaktit ovat muuten vähäiset. Näin he pääsevät näkemään ja keskustelemaan muidenkin kanssa.

Ihanaa päästä välillä ihmisten ilmoille ja saa puhua muittenkin aikuisten kanssa kuin lasten (A11).
Henkireikä omaan arkeen, kun tapaa muita äitejä ja on keskustelu kumppaneita (A8).
Muutkin elävät samassa tilanteessa (A1).

Äideille arjen jakaminen toisten kanssa oli merkityksellistä. Arkeen kuuluvat asiat ovat keskustelujen aiheena. Toisilta saadut vinkit helpottavat omassa elämässä. Keskustelu aiheena ovat lasten ikäkaudet, unikoulu, nukkuminen, syöminen, ruoka ja lapsen terveys. Perhekahvilassa saa tukea jaksamiseen ja myös pikku ongelmiin. Äidin ei tarvitse olla yksin omien ongelmiansa kanssa. Keskusteluissa tulee esille eri näkökulmat ja ajatukset. Kun äidit jakavat ja vertailevat kokemuksiaan, he saavat tukea ja rohkaisua omiin valintoihinsa. Äidit keskustelevat ja kyselevät mieltä askarruttavista asioita keskenään. Tämä on vertaistukea, jota he tarvitsevat. Saa jakaa arkisia asioita toisten kanssa, samalla voi purkaa tunteitaan omasta lapsestaan.

Vertaistukeen kuuluu kävijöiden sama elämän tilanne. Äidit saavat toisiltaan tukea ja ymmärrystä. Samassa elämäntilanteessa olevilla äideillä on yhteisiä keskustelun aiheita. Äideistä on helpottavaa huomata ja kuulla, että toisillakin on samanlaisia ongelmia kuin itsellä.

Huomaa, että ei se arki ole toisillakaan ruusuilla tanssimista (A8).
Toisetkin elävät samassa vaiheessa, samat murheet ja ilot (A1).
Puhumme kaikesta, lasten vaatteet, ruoka, omat harrastukset, omasta ajasta (A8).
Lapsiperheen ilot ja surut (A6).
Saan tukea omaan jaksamiseen (A8).
Vertaillaan kokemuksia ja näkemyksiä (A7).

Kasvatukseen ja perhe- elämään liittyvät asiat käydään läpi pienessä ryhmässä, niitä ei kerrota kaikille. Arkaluontoiset asiat keskustellaan henkilökohtaisesti ystävän tai asiantuntijoiden kanssa. Tieto siitä, että myös ammattiapua on saatavissa, on jo helpottava asia. Toisten kokemukset lasten kasvatuksesta vahvistavat omaa jaksamista. Lasten kasvatuksesta voi puhua itse tai vain kuunnella toisten keskustelua. Myös kasvatusongelmista keskustellaan tarvittaessa.

Lähipiirin kanssa muistakin omista/ perheen asioista (A13).

Kasvatuskysymyksistä puhun pienessä porukassa (A9).

Perhekahvilan toimintaa suunnitellaan yhdessä ja äitien toiveita kuullaan. Erilaiset teemat ovat suosittuja samoin retket. Asiantuntija luennot koetaan tärkeinä, niiden pohjalta nousevat keskustelut ovat antoisia. Tällöin ohjaajat järjestävät äideille rauhallisen hetken leikittämällä lapsia äitien keskustellessa. Yhdessä järjestetyt retket mahdollistavat niihin osallistumisen, yksin omien lasten kanssa ei tule lähdettyä.

Erilaiset teemat ovat mielenkiintoisia (A4).

Asiantuntijoiden kuuleminen on tärkeää (A3)

Retket tuovat vaihtelua, ei tule muuten lähdettyä (A5).

8 Pohdinta

8.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyöni tarkoituksena on tuoda esiin äitien kokemuksia Parikkalan perhekahvilasta. Saatujen vastausten perusteella voi sanoa, että äidit ovat kokeneet perhekahvilan tärkeäksi paikaksi ja he ovat tyytyväisiä toimintaan. He kokevat saavansa vanhemmuuteensa tukea, heitä kuunnellaan ja heidän toiveitaan toteutetaan. Satuli–Kukkosen tutkimuksessa tuli myös esille, että kävijät kokivat saavansa tukea vanhemmuuteensa.

Muiden äitien näkeminen oli tärkeimpiä syitä käydä perhekahvilassa. Aikuisten väliset keskustelut antoivat voimia arkeen. Koska kaikki toisetkin olivat samassa elämäntilanteessa, niin vertaistukea sai kasvatuskysymyksiin ja muihin arkeen liittyviin asioihin. Arjen jakaminen toisten kanssa on vertaistukea parhaimmillaan ja antaa voimia jaksamiseen. Kaikki eivät halua jakaa omia asioitaan, mutta jo toisten kuunteleminen auttaa arjen jaksamisessa. Vertaistuki perustuu perhekahvilassa äitien ja ohjaajien vapaaehtoiseen kanssakäymiseen. Mattila ja Voutilainen (2009) toteavat tutkimuksessaan paikan antavan hengähdyshetken äideille. Samoin vertaistuki todettiin tärkeäksi ja voimaannuttavaksi perhekeskuksessa. Sosiaalisten verkostojen puuttuminen tai vähäisyys on usealle perheelle todellisuutta. Perhekahvila antaa mahdollisuuden näiden verkostojen kasvattamiseen. Satuli–Kukkosen tutkimuksessa tämä oli myös esillä. Tutkimuksessani yksi tärkein syy äitien perhekahvilassa käynteihin, oli seuran saaminen lapselle ja tutustuminen muihin samassa tilanteessa oleviin aikuisiin. Vertaistuki ja ystävien saaminen oli myös tärkeää. Leinosen ja Pieviläisen (2008) tutkimustulosten mukaan, kävijät muodostivat sosiaalisen verkoston, jossa he saivat vertaistukea toisiltaan. Yhdessä olo koettiin tärkeäksi ja mieltä piristäväksi. Keskustelut ja asiantuntija luennot olivat tärkeitä tiedon saannin kannalta. Perhekahvila koettiin tärkeänä paikkana, johon oli helppo tulla. Toiminta oli aktiivista ja monipuolista. (Leinonen ja Pieviläinen 2008.) Tämä tuli myös minun tutkimuksessani esille.

Ennaltaehkäisevässä perhetyössä vertaistuellalla on vahvistava voima vanhemmuudessa. Moniammatillinen yhteistyö vaatii luottamusta kaikilta osapuolilta. Kun tarjotaan mahdollisuus kokoontua yhteen samassa tilanteessa olevien kanssa, niin vertaistuki mahdollistuu. Eri asiantuntijoiden paikalla olo antaa mahdollisuuden kysyä ja tarvittaessa hakea apua ajoissa. Perhetyönohjaajan paikalla olo nähdään tärkeänä palveluna perheille. Kynnys hakea apua perheen ongelmiin on mataloitunut. Perhekahvila antaa mahdollisuuden vertaistukeen ja asiantuntijoiden tukeen tarvittaessa. Niskanen (2011) toteaa tutkimuksessaan, että hyvin organisoitu usean sektorin yhteistyömalli toimii ja on hyvä vaihtoehto ennaltaehkäisevässä lastensuojelutyössä. Tulevaisuudessa painotusta pitää suunnata varhaiseen puuttumiseen enemmän kuin korjaavaan työhön. (Niskanen 2011.) Parikkalassa usean sektorin järjestämä perhekahvila toimii hyvin, tämä voi olla esimerkkinä muillekin yhteistyö muodoille.

8.2 Opinnäytetyöprosessin luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen kaikissa vaiheissa on muistettava eettisyyden vaatimukset. Tutkimusaiheen valinnassa tulee jo esille tämä vaatimus, onko aihe kiinnostava yhteiskunnallisesti vai ei. Tutkimuksen kohdistuessa ihmisiin on heidän suostumuksensa hankittava. Tällöin heitä on informoitava riittävästi, että he tietävät mihin he sitoutuvat. Suostumus tutkimukseen on oltava vapaaehtoista. Aineiston keräämisessä tutkittavien anonymiteetti on taattava kaikissa tilanteissa, aineiston tallentaminen ja käsittely on oltava asiallista. (Hirsjärvi ym. 1997, 25 - 28.)

Tutkimusta oli helppo toteuttaa, koska tutkin asiakkuutta ja kokemuksia enkä käsitellyt henkilökohtaisia ja intiimejä asioita, siltä osin tutkimus oli eettinen. Ennen opinnäytetyöni aloittamista olin keskustellut perhekahvilan toimijoiden kanssa työni aiheesta. Osallistuin myös perhekahvilan toimintaan, kun esittelin itseni ja paikalla oloni tarkoituksen äideille. Osa äideistä tunsivat minut päivähoiton puolelta ja harrastuksieni kautta. Tämä auttoi äitien haluun osallistua tutkimukseen.

Kyselylomakkeet olivat nimettömiä, ne palautettiin salkkuun. Tutkin vastauksia elokuussa, kun lomakkeet oli palautettu. Vastaajien anonymiteetti säilyi koko tutkimuksen ajan. Aineiston käsittelyssä pyrin huolellisuuteen ja tarkkuuteen. Näin asiasisältö pysyy luotettavana ja tarkkana. Tutkimuslomakkeet ja muistiinpanot hävitän asianmukaisesti opinnäytetyön valmistuttua.

Opinnäytetyöni luotettavuuden takaamiseksi käytin teoriaosuudessa kirjallisuuslähteitä monipuolisesti ja mahdollisimman uusia. Internet lähteitä olen käyttänyt maltillisesti. Tutkimuksen tarkoituksesta ja eri vaiheista informoin äitejä ja yhteistyötahoja.

8.3 Oppimisprosessi

Oppimiseni kannalta tämä työ oli antoisa ja mielenkiintoinen. Työ vei minut mukanaan. Jouduin pohtimaan asioita paljon. Tieteellinen ajattelutaitoni ja kriittisyyteni tietolähteisiin kehittyi. Tutkimuskysymyksen selkiytyessä työni alkoi edistyä. Teoriatiedon rajaaminen oli työn kannalta oleellista. Tässä auttoi ohjaajien tapaaminen. Tutkimuksen analyysi vaihe oli minulle vaikeaa. Minun piti työstää asiaa pitkään, ennen kuin ymmärsin mitä analyysi ja tutkimustulos ovat. Aiheeseen liittyvää tietoa ja kirjallisuutta on paljon. Materiaalista piti valita sopivin. Tein työn yksin, mutta sain keskustelu apua opiskelu ystävältäni, kun olin avun tarpeessa. Työ oli haasteellisempi kuin olin varautunut. Aikaa meni paljon asioiden muokkaamiseen. Tulevaisuutta ajatellen työhöni käytetty aika on opettanut epävarmuuden ja paineen sieto kykyä. Lukemani kirjallisuus on ollut monipuolista ja mielenkiintoista. Siihen käytetty aika ei ole mennyt hukkaan.

Kyselylomakkeeni oli lyhyt ja yksinkertainen, jotta vastaaminen olisi perhekahvilan aikana mahdollista. Vastaukset olivat myös lyhyitä ja ytimekkäitä. Tämä oli analyysivaiheessa helpotus, minun ei tarvinnut tiivistää eikä muokata vastauksia. Toisaalta vastausten tulkinta oli haastava prosessi.

Haastattelu tiedonkeruumenetelmänä olisi ollut parempi tapa kerätä tietoa. Olin ollut vuorovaikutuksessa äitien kanssa paremmin. Vastausten tulkinta olisi ollut runsaampaa. Ehkä esille olisi tullut uusia näkökantoja toimintaan. Haastat-

telussa oma henkilökohtainen panokseni olisi myös vaikuttanut haastateltaviin. Olisin ehkä saanut esille myös uusia kehittämisideoita tulevaan toimintaan ja tarkempaa arviointia tämän hetken tilanteesta. Toisaalta henkilönä olen usealle äidille tuttu muista yhteyksistä. Tällöin haastattelun luotettavuuteen ja eettisyyteen olisi pitänyt paneutua huolella. Käyttäessäni kyselylomaketta tätä ongelmaa ei ollut.

8.4 Jatkotutkimus ja kehittämisideat

Perhekahvilan toiminnan kannalta tässä vaiheessa tehty tutkimus antaa mahdollisuuden toiminnan kehittämiseen ja suunnitteluun. Perhekahvilan tila järjestelyt olisi hyvä saada kuntoon. Riittävän avarat tilat, jossa mahdollisuus seurusteluun ja lasten leikkiin ovat toiveissa. Perhekahvila voisi olla avoinna useammin. Perhekahvilan toiminnan kehittämiseen on kaikilla kävijöillä ja toimijoilla mahdollisuus, toisaalta jopa velvollisuus. Perhekahvila on kaikkien yhteinen toimintamuoto, johon kaikki perheet ovat tervetulleita.

Jatkotutkimuksena voitaisiin selvittää ohjaajien kokemuksia toimijoiden yhteistyöstä perhekahvilassa. Lisäksi olisi tarpeen selvittää perhetyöntekijöiden näkemyksiä ja kokemuksia perhekahvilan merkityksestä ennaltaehkäisevässä perhetyössä.

Lähteet

- Ahoranta, V. Pelastakaa lapset Parikkalan osaston puheenjohtaja, suullinen tiedonanto 25.01.2012.
- Etelä-Karjalan hyvinvointistrategia 2010 www.socom.fi/dokumentit/EK_hyvinvointistrategia-2010.pdf. luettu 4.03.2012.
- Etelä-Suomen läänin perhepoliittinen ohjelma 2006- 2015, www.intermin.fi/.../4FB506969DF93339C2257260. 4.03.2012.
- Ellonen, N. 2010. Väkivalta- ja hyväksikäyttöepäilyistä ilmoittaminen. Teoksessa Humppi, S- M. ja Ellonen, N. Lapsiin kohdistuva väkivalta ja hyväksikäyttö. Tapausten tunnistaminen, rikosprosessi ja viranomaisten yhteistyö, Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia 40/2010, 81.
- Ellonen, N. 2010. Viranomaisyhteistyö lapsiin kohdistuvien väkivalta- ja hyväksikäyttöepäilyjen selvittämisessä. Teoksessa Humppi, S- M. ja Ellonen, N. Lapsiin kohdistuva väkivalta ja hyväksikäyttö. Tapausten tunnistaminen, rikosprosessi ja viranomaisten yhteistyö, Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia 40/2010, 209, 239, 243.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen, Jyväskylä; Vastapaino Cummerus Kirjapaino OY.
- Haarakangas, K. 2011. Voimistava läsnäolo mielentiet lapsuudesta vanhuuteen, Bookwell, PS- Kustannus.
- Heino, T. 2007. Ketkä ovat uudet lastensuojelun asiakkaat. Tutkimus lapsista ja perheistä tilastolukujen takana. Helsinki: Valopaino Oy.
- Helminen, J. 2006 (toim.) Elämä koettelee, tuki kannattelee, sosiaali- ja terveysalan työ monimuotoisissa perhesuhteissa, PS- Kustannus, WS Bookwell, 11.
- Himberg, L., Jauhiainen, R. 1998. Suhteita. Minä, me ja muut. Helsinki: WSOY.
- Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. 2004. Tutki ja Kirjoita, Cummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2004, 10., osin uudistettu painos.
- Jarasto, P., Sinervo, N. 1998. Kouluikäisen lapsen maailma, Cummerus Kirjapaino Oy Jyväskylä.
- Jokinen, E. 1997. Väsynyt äiti äitiyden omakerrallisia esityksiä, Gaudeamus, Tammer-Paino Oy Tampere.
- Järvinen, R., Lankinen, A., Taajamo, T., Veistilä, M., Virolainen, A. 2012. Perheen parhaaksi Perhetyön arkea, Edita Helsinki.
- Kaskela, M., Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Oppaita 63.
- Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, AR ja Rasku-Puttonen, H. 2006 (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere Vastapaino 92- 93
- Kataja, J., Jaakkola, T., Liukkonen, J. 2011. Ryhmäliikkeelle toiminnallisia harjoituksia ryhmän kehittämiseksi, Jyväskylä: PS-Kustannus.

- Kaukkila, V., Lehtonen, E. 2007. Ryhmästä enemmän. Käsikirja ryhmänohjaajan taitoja tarvitsevalle. Suomen Mielenterveysseura. Laadukasta kulttuuria vapaa-aikaan -hanke.
- Korhonen, A., Sukula, S. 2004. Vauva-perhetyö, PS-kustannus Opetus 2000, WS Bookwell Oy.
- Kuukasjärvi, M. 2011, Vanhemmuuden tukeminen: Perheentalo Joensuu -suunnitteluhankkeessa mukana olleiden eri tahojen työntekijöiden käsitteitä vanhemmuuden tukemisesta Opinnäytetyö, Pohjois- Karjalan Ammattikorkeakoulu 2011 <https://publications.theseus.fi/handle/10024/35670> Kuukasjärvi.
- Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki Edita Prima Oy.
- Lastensuojelulaki <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2007/20070417> 10.09.2012
- Laine, K. 2005. Minä, me ja muut sosiaalisissa verkostoissa, Otavan Kirjapaino Keuruu.
- Leinonen, M., Pieviläinen, S. 2008. "Aina jotain pientä tarttuu mukaan matkan varrelta" Hokkari- perhekahvilan kävijöiden mielipiteitä ja kehitysideoitu perhekahvilan toiminnasta. <https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/25429/STH5SAMillaSiljaK.pdf?sequence=1>.
- Leinonen, R. Ryhmä ihmissuhdetaitojen oppimisen välineenä, Ryhmätyölehti 3/1983, Teoksessa, Julin, T., Karttunen, M., Lahtinen, T., Mustajärvi, R. (toim.) 1998. Ryhmän voima ja viisaus 40 vuotta ihmissuhdetaitojen opiskelua ryhmätyömenetelmin, Ryhmätyö r.y. 60- 61
- Lähetkangas, K. 2010. "Jaettu ilo on kaksinkertainen, jaettu suru vain puolet" vertaistukiryhmien toiminta käytännössä ja ryhmätoiminnan vaikutukset omaishoitajien arjessa jaksamiseen Ylivieskan seutukunnissa. Opinnäytetyö. Keski-Pohjanmaan Ammattikorkeakoulu Sosiaalialan koulutusohjelma <http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/22168/lahtekangas/katipdf?sequence=1>.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto, <http://www.mll.fi>. 25.02.2012.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto http://www.mll.fi/ajankohtaista/kannanotot_jalauseunnot/?x41070=8208640. 26.07.2012.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto <http://www.mll.fi/perheille/perhekahvilat/>. 10.09.2012.
- Mattila, L., Voutilainen, N. 2009 "Henkireikä arjen puurtamisen keskellä" Aikuisten asiakkaiden näkemyksiä Kellokosken perhekeskustoiminnan vaikutuksesta perheiden arkeen http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/6306/Mattila_Laura.pdf?sequence=1.
- Metsämuurone, J. 2006. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. Jyväskylä Gummerus Kirjapaino Oy.
- Möttönen, S., Niemelä, J. 2000. Kunta ja kolmas sektori PS- kustannus WS Bookwell.

- Niskanen, S. 2011. Asiantuntijoiden tulevaisuuden näkemyksiä kolmannen ja julkisen sektorin välisestä strategisesta kumppanuudesta ehkäisevässä lastensuojelutyössä "Olisipa ihanaa, jos visiot toteutuisivat!" www.perheentalo.fi/File/Niskanen_Sinikka.pdf.
- Pelastakaa Lapset <http://www.pelastakaalapset.fi>. 25.02.2012.
- Pesonen, A. 2006. Hyväksytyksi tulemisen kokemus sosiaali- ja terveysalan auttamistyössä, teoksessa Helminen, J. (toim.) Elämä koettelee, tuki kannattelee, sosiaali- ja terveysalan työ monimuotoisissa perhesuhteissa, PS-kustannus, WS Bookwell 32.
- Pihlaja, R., <http://www.kunnat.net/fi/tietopankit/uutiskirjeet/kolumnit/2011/Sivut/Sivut/2011-04-29-.Pihlaja.aspx>. 1.07.2012.
- Pietilä- Hella, R. 2006. Perhekeskus- kohtaamisen tila ja paikka, teoksessa, Helminen, J. (toim.) Elämä koettelee, tuki kannattelee, sosiaali- ja terveysalan työ monimuotoisissa perhesuhteissa, PS- Kustannus, WS Bookwell 65- 67.
- Pietilä- Hella, R. 2010. Tuntemattomista vertaistuttaviksi. Esikoisäitien ja -isien perhevalmennusprosessi Espoon uudentyyppisessä perhevalmennuskokeilussa. Diakonia- ammattikorkeakoulun julkaisuja. A Tutkimuksia 29. Tampere: Juvenes Print Oy.
- Pyörälä, L. 1995. Kvalitatiivisen tutkimuksen metodologiaa. Teoksessa Leskinen, J. (toim.) Laadullisen tutkimuksen risteysasemalla. Helsinki Ykköspaino Oy 17.
- Saarela, J., Takaneva, H. 2011. Mannerheimin Lastensuojeluliiton monikulttuurinen perhekahvila, Opinnäytetyö Turun Ammattikorkeakoulu https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/35481/Saarela_Jatta_Takaneva_Heidi.pdf?sequence=1.
- Salminen, P., 2005, (toim.) Yhdessä kasvattamaan, PS- kustannus, 168,172.
- Satuli- Kukkonen, T. Mannerheimin Lastensuojeluliiton perhekahvilakysely kevät 2011 http://www.mll.fi/ajankohtaista/tiedotteet_ja_uutiset/?x41088=14291325. 20.10.2012.
- Seitsjoki, S-T. 2008. Yksi kaikkien ja kaikki yhden puolesta. Työyhteisön sosiaalinen tuki yksityisissä vanhuspalveluyrityksissä. Pro gradu-tutkielma. Kuopion yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos. <http://www.kampus.uku.fi/gradut/2008/4335.pdf>.
- Similä, J., <http://www.minedu.fi/etusivu/arkisto/2012/1005/teemapalsta.html> 26.07.2012.
- Sisäasiainministeri. Turvallinen elämä jokaiselle <http://www.intermin.fi/intermin/hankkeet/turva/home.nsf/files/162008.pdf> 20.05.2012.
- Soukka, S. 2010. Kiva kun on perhekahviloita perhekahvila toiminnan kehittäminen. Opinnäytetyö Seinäjoen Ammattikorkeakoulu https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/13517/Soukka_Sanna.pdf?sequence=1.
- Taskinen, S. 2007, Lastensuojelulaki (417/2007) Soveltamisopas, Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Oppaita 65.

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos http://.thl.fi/fi-Fi/web/kasvunkumppanit-fi/lait/ohjelmat/lasten_kaste. 26.02.2012.

Terveyden ja hyvinvoinninlaitos <http://www.thl.fi/fi-FI/web/kasvunkumppanit-fi/palvelut/perheita/perhekeskus>. 4.10.2012.

Tuomi, J. ja Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tuunanen, I. Sivistystoimenjohtaja Parikkala, suullinen tiedonanto 25.1.2012.

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIANTOSOPIMUS

Toimeksiantaja	Parikkalan kunta
Organisaation nimi:	Parikkalan kunnan Sivistystoimi
Toimeksiantajan edustaja:	Sivistystoimenjohtaja Irja Tuunanen
Osoite:	Harjukuja 6 59100 Parikkala
Puhelinnumero:	040-5568765
Sähköposti:	irja.tuunanen@parikkala.fi
Opiskelijan/opiskelijoiden tiedot	
Koulutusohjelma:	Sosiaalialan koulutusohjelma Sosionomi amk
Opiskelijanumero ja nimi	Aili Laukkanen
Puhelinnumero:	
Sähköposti:	
Toimeksiantajan sitoumukset	
Sitoudun antamaan opinnäytetyöhön tarvittavaa tietoa opiskelijan käyttöön	
Opiskelijan sitoumukset	
Sitoudun antamaan opinnäytetyön toimeksiantajan käyttöön. Tehtävässä työssä ei tule kuluja toimeksiantajalle.	
Opinnäytetyön ohjaus PKAMK:ssa	
Ohjaaja(t): Riitta Dal Mason	Sari Johansson
Opinnäytetyön julkisuus	
Opinnäytetyö on julkinen asiakirja ja se voidaan julkaista Theseus-verkkokirjastossa.	
Allekirjoitukset	
Päiväys 7.02 2012	Opiskelijan allekirjoitus ja nimenselvennys Aili Laukkanen
Päiväys 7.02 2012	Toimeksiantajan edustajan allekirjoitus ja nimenselvennys Irja Tuunanen

Tutkimuskysymykset äideille
Kysymykset

1. Mistä sait tietoa perhekahvilan toiminnasta
2. Millaisia odotuksia ja toiveita sinulla oli/ on perhekahvilasta
3. Saatko tukea esimerkiksi kasvatuskysymyksiin toisilta äideiltä tai ohjaajilta (millaista)
4. Millaisista asioista keskustellette toisten äitien kanssa
5. Mikä on ollut parasta perhekahvilan toiminnassa
6. Miten kuvaisit perhekahvilan merkitystä itsellesi nykyisessä elämän tilanteessa
7. Millaisia kehittämisideoita sinulla on tulevaan toimintaan

Analyysi 1

Mistä sait tietoa perhekahvilan toiminnasta	Lehdessä oli juttu perhetyönohjaajasta Tutuilta, ystäviltä, kampaajalta
Millaisia odotuksia ja toiveita sinulla oli/ on perhekahvilasta	Lapset saisi seuraa ja tekemistä. Näkisin toisia äitejä. Tutustuisin toisiin perheisiin Omat sosiaaliset kontaktit (vertaistuki). Kohtaamisia, kokemusten jakaminen
Saatko tukea esimerkiksi kasvatuskysymyksiin toisilta äideiltä tai ohjaajilta(millaista)	Saan jos haluan toisilta äideiltä. Vertaistukea, en ole yksin ongelmien kanssa. Enpä juuri, keskustelu ei ole lopulta syvälistä
Millaisista asioista keskustellette toisten äitien kanssa	Lasten nukkuminen, ikäkausi kriisit. Perus arjesta, kaikesta mahdollisesta. Lähipiirin kanssa muistakin omista asioista
Mikä on ollut parasta perhekahvilan toiminnassa	Monipuoliset ohjelmat, kivat hyväntahtoiset vetäjät. Lasten viihtyminen, toisten tapaaminen. Vapaa muotoinen oleskelu
Miten kuvaisit perhekahvilan merkitystä itsellesi nykyisessä elämän tilanteessa	Ihana päästä välillä ihmisten ilmoille. Auttaa lapsia sosiaalistumaan, oppimaan. Henkireikä omaan arkeen, kun tapaa muita äitejä
Millaisia kehittämisideoita sinulla on tulevaan toimintaan	Mummoja enemmän mukaan. Ohjattua leikkiä, askartelua, jumppaa tms. Myös kesä toimintaa.

Analyysi 2

Alkuperäisilmaus	Teoria pohja	Yhdistävä luokka
Vaihtelua muuhun kerhotarjontaan. Jatkuvuus turvattu, kun kunta mukana. Myös martat mukaan. Hyväntahtoinen henkilöstö. Asiantuntijoita paikalla.	Toimijoiden yhteistyö	Aikuisten keskinäinen vuorovaikutus
Lapsille kavereita, seuraa, ajanvietettä. Äidille kavereita ystäviä. Äidit ja lapset saavat kokoontua yhteen.	Sosiaalinen verkosto	
Kysymykset pienessä porukassa, arkaluontoiset henkilökohtaisesti. Asiantuntijat paikalla, jos tarvitsen heitä. En tarvitse ammattiapua.	Vanhemmuuden tukeminen	Vertaistukea äidin arkeen
Saan tukea jaksamiseen ja pikku ongelmiin, en ole yksin ongelmieni kanssa. Ihanaa päästä välillä ihmisten ilmoille ja saa jutella toisten aikuisten kanssa ei aina lasten. Saan tukea, jos haluan.	Vertaistuki	
Vinkkejä arjen ongelmiin. Henkireikä omaan arkeen, kun tapaa muita äitejä.	Perheen arki	